

України. Їх перелік слід розширити та уточнити, при цьому корупційними слід визнати і ті злочини, які вчиняються «службовою особою з використанням службового становища» (а не лише «шляхом зловживання службовим становищем»).

Література

1. Скулиш В.Є. Норми про корупційні злочини як необхідна складова Особливої частини Кримінального кодексу України. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2013. Вип. 660. С. 106–110.

2. Виговська А.В. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини за вітчизняним і зарубіжним кримінальним законодавством: порівняльна характеристика. *Правова держава*. 2010. Вип. 21. С. 351–357.

3. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики. Київ: ФОП Москаленко О.М. 2019. С. 291–292.

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18.

5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131 (із змінами).

15. Савченко А.В. Корупційні злочини в Україні: проблеми кримінально-правового розуміння. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 211-219.

УДК 35.01(043.2)

Матвійчук А.В., д.філос.н., доцент,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка С. Дем'янчука», м. Рівне, Україна

РЕФОРМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПОЛЬЩІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Принциповою для розвинених демократій характеристикою державного управління є орієнтованість на задоволення інтересів суспільного розвитку, забезпечення прав і свобод громадян. Водночас, складні політичні, соціальні, економічні і науково-технологічні процеси, що відбуваються нині у глобалізованому світі зумовлюють необхідність реформування державного управління, перегляду змісту й характеру діяльності уповноважених суб'єктів у цій царині, зрештою перегляду питання, хто може бути залучений до державного управління і в якій мірі. Україна опинилася у парадоксальній ситуації, коли на тлі майже тридцятирічних дискусій та певних практичних кроків, наша держава все одно не змогла увійти до когорти успішних країн, зокрема щодо якості

держуправління. Така ситуація мотивує до активного пошуку ефективних моделей реформування державного управління. Переконані в цьому плані показовим є досвід Республіки Польща.

Одразу зауважимо, що значний успіх у справі внутрішніх реформ у Польщі нерозривно пов'язаний з євроінтеграційними прагненнями поляків. Принциповим моментом є єдність в цьому як політичних еліт, так і польських громадян. Саме ця згуртованість дозволила за порівняно нетривалий строк здійснити низку ефективних реформ, забезпечити утвердження демократичної польської держави, що нині є повноцінним членом Європейського Союзу. При цьому, очевидно, що рушійними силами цього реформаторського процесу були політичні еліти Польщі, які, змогли задовольнити попит поляків на соціально-політичні й економічні зміни в країні, реалізувавши своє політичне бачення майбутнього країни у Євросоюзі та північно-атлантичних безпекових структурах. Приклад Польщі наочно доводить, наскільки важливими є політичні переконання тих, то прийшов до влади і здійснює її, як це принципово впливає на функціонування держави, зокрема, характер публічного адміністрування.

Зауважимо, що польські реформи розпочались ще в 1989 році після підписання Угоди Круглого Столу між урядом і проурядовими політичними силами та опозицією, яку репрезентували представники «Солідарності». Принагідно зауважимо, що в сучасній Україні такий Круглий стіл було б варто провести як мінімум за участі представників парламентських партій, Глави держави та очільника уряду з подальшим ухваленням програмного документу щодо розвитку країни. Це було б і демократичним, і консолідуючим кроком для українських еліт, що довів би їхню зрілість й «заточеність» на успіх України.

Наголосимо, що послідовне створення всіх інституцій демократичного ладу дозволило Польщі здобути свої місце у європейських структурах. Істотною передумовою для вступу до ЄС була стабільність польських демократичних інститутів на тлі забезпечення функціонування демократичної системи ефективного управління. Отож поради Європейської Комісії у сфері державного управління протягом реалізації документу «Партнерство заради членства» [1] насамперед стосувались підвищення ефективності адміністрації та її професіоналізму, оскільки ефективна реалізація європейських принципів та норм, належне застосування стандартів на національному рівні є найважливішою умовою дієвого функціонування ЄС як цілісної системи, а для держав-членів є ключовим інструментом для отримання всієї можливої користі від належності до євроінтеграційного об'єднання.

Маємо відзначити думку експертів [2], що поява такого чинника, як європейська інтеграція, істотно вплинула на реформування Польщі, а намір інтегруватись до ЄС визначив зовнішні, об'єктивні, та такі, що не

піддаються обговоренням, критерії та стандарти функціонування системи державного управління. В наслідок засвоєння цих стандартів польська система державного управління стала спроможною забезпечити євроінтеграційний поступ до ЄС, набула потенціал готовності відповідати на сучасні виклики, включаючи періодичні фінансові кризи, зростаючу світову конкуренцію, демографічну кризу, нелегальну міграцію, тероризм тощо. Управлінські реформи в Польщі у процесі підготовки до членства в ЄС стосувалися передусім владних інституцій, правил, які регулюють їх внутрішню роботу, та процедур і механізмів координації їхньої співпраці, а також кадрового забезпечення (підготування державних (публічних) службовців із належним рівнем кваліфікації, підвищення їх адміністративної спроможності) [3].

На сам кінець відзначимо, що залучення досвіду та запровадження у системи державного управління кращого управлінського досвіду інституцій ЄС та його держав-членів, пристосування національних правових норм, стандартів та процедур до норм, правил і вимог ЄС отримало назву «європеїзація» [4, с. 56]. В контексті вдосконалення змісту системи державного управління це мало наслідком залучення основних принципів демократичного, в дусі європейських цінностей державного управління (належне управління, відкритість, боротьба з поганим управлінням тощо). Отож досвід польської держави засвідчує можливість ефективного реформування системи державного управління за наявності політичної волі та використання напрацювань європейського інтеграційного об'єднання.

Література

1. Council Decision 98/260/EC of 30 March 1998 on the principles, priorities, intermediate objectives and conditions contained in the accession partnership with the Republic of Poland. *Official Journal*. 23.04.1998. L121, p. 6-10.
2. Гонціяж Я. Державне управління в контексті європейської інтеграції, ГО «Лабораторія законодавчих ініціатив». URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/04/21.pdf> (дата звернення: 15.01.2020).
3. Лахижа М.І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти, Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. 289 с.
4. Модернізація державного управління та європейська інтеграція України: наукова доповідь, ред. проф. Ю.В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2013. 120 с.